

List izhaja vsak petek

in velja s poštnizo vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrto leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljivo pošiljajo opravištvu v mnskih ulicah v tiskarno Karol Mail-ling-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Oznanila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Katoliška duhovščina in modérna država.*)

Tedaj vendar le napredujemo — rakovo v blaženo jozefinsko dobo! Ne bode se mesec mnogokrat več pomladil, in naši gg. kaplani, vikarji, župniki i. t. d. se zbudijo kot c. k.**)! —

Moderna država je vidni bog, zato tudi izvir resnice in pravice. Ona je zá se naj vikši namen, zato tudi ravnilo delovanju in nehanju državljanov! Temu božanstvu pojejo liberalna usta hvalno pesen — njemu vžiga se kádilo pasjega česčenja — na njegov žrtvenik daruje se blago. njemu na slavo pretaka se človeška krv — njemu bije srce — zánj misli glava! In da kolesca tega božanstvenega ustrojstva gladko tekó, prepisuje ono državljanom, kako naj po njegovi milosti jim odmenjen ali privoljen delokrog spolnujejo.

Pred tem vseobsegajočim malikom vpo- guje liberallec ošabni tilnik in koleno — gineč „andohti“ zamaknjen v njegovo glo- rijo!

In zakaj bi mu ne bil ljub ta panthei- zem, saj si je zvest, da stoji tudi on na nižem ali višem klinu božanstvene lestvice?!

Liberalni Kalin! kako naj bi spoznal okove duhove moreče sužnosti?

Katoliški duhoven pa „ni prijel duha sužnosti“ (Rom. 8.) — in ž njim noben véren katoličan. Uže po načelih svoje Vére svobodomiselní katol. duhoven ne more imeti tedaj prostora v liberalni, vsemogočni državi. On uči drugi večni stu- denec večne resnice in pravice — drugi cilj za človeka — drugo vodilo (norma) njegovemu delovanju — drugi namen drža- vi! Zato proč ž njimi! Oni hočejo starega Boga — natražnjaki so! Liberallec Petru- celli della Gattina bogokletno rjove: „Abasso il Baal crocifisso! Il Dio di Pio IX., il Dio dei cattolici non è il nostro Dio! (Proč s Križanim Baalom. Bog Pija IX., Bog katoličanov nij naš bog). Duhov- ni kažejo nebesa kot namen človeka — mračnjaki so! Oni učijo, da morajo večni ideali resničnosti in pravičnosti, krščanska morála prekvasiti človeško mišljenje in vo- diti njegovo delovanje — ljudstvo norijo! Oni trdijo, da je država zarad človeka; in ne človek zarad države — revolucionarji so! Proč ž njimi!

Tako rohni radikalni roj! In zdi se, da so bili časi, v katerih niso ne- všečno doneli taki glasovi nekaterim av- strijskim krmilnikom.

Res je, Maratov in Dantonov še ni

*) Spis smo hranili že dva tedna. — Ur.

**) Ravno takrat morda ne še, — v veliki nevarnosti pa smo, da v prihodnosti kaj enacega nehoté po- stanemo. — Ur.

izredil naš liberalizem. Guillotine še niso brusili za „rimljake“ — pa sé strupom obrekovanja so njihovi česti zavdajali in jih tako moralno ubivali!

Zadeva nune Barbare in č. o. Gabriela je za vselej v drastično pojasnilo one dobe zarisana v zgodovino avstrijskega liberaliz- ma. Redovnikom so bili prvim posvetili; „javno mnenje“ jih je bilo izvolilo za svoje žrtve.

Proti svetovnemu duhovništvu niso tako očitno pokazali svojih rogov in svojih temnih naklepov. Katoliški čút v ljudstvu še ni bil zamorjen, zato je bilo treba prekanjenosti: In orožja niso izbrali slabega. Z Mevistovim posmehom so pripravili duhovništvo na — Aussterbeetat! — to je: da s časom odmrjejo. Duhovski na- raščaj je od leta do leta redkejši.

Kriva je bila temu zeló nova vojna postava od l. 1868. Zakaj kliče nova po- stava uže 19. letnega mladenča k nabiri mesto 20. letnega kakor popred? Ali bi ne moglo biti kaj resnice na tem, kar nekateri trdijo, da so hoteli Giskra et Comp. vse dijake, preden zvršijo gimnazijske študije, ž njo zajeti, in jim tako pot v duhovski stan zabraniti? —

Naj pa uže bo temu kakor more, rav- nanje podrejenih vladnih organov do no- vejše dobe nam je vsilovalo misel, da se je nameravalo duhovna — duševno iz- stradaati! Ali hočete dokazev?

Fassije so bile vse v onem času usta- novljene, v katerih je imel denar ceno, in je bil živež in obleka dober kup. Fassije so ostale do denes ravno tiste. Vdabili smo papirnato dobo: denar je prišel ob no- tranjo veljavo, življenje se je silno podra- žilo; kako naj ubogi duhoven primerno is- haja?

Pa še dohodki iz časov Marije Terezije so se zdeli vladnim organom preogromni!

Pri vsakem premeščeni je moral po- dati duhoven fassijo v presojo namestništvu. In finančni departement je zračunil, da znese bira (naturalia) po sedanjem tržnem kupu več, kakor kaže klassifikacija duhovskih plač t. j. 200, 250 ali 300 gl. (čujte!) — in vzel je rdeče pero in pre- črtal svotico, ki bi jo moral dotični duhoven potegniti iz verskega zaloga — kót dopolnitev postavne plače!

Tako je bila duhovnu pri taki splošnji druginji prisojena manjša plača, kakor njegovemu predniku pred morda 100 leti.

Ali je bila državna blagajnica tako lačna teh bore — krajcerjev? — Mladi duhoven, ki je začel še le pastirovati, je zarad tega komaj naj nujnišim telesnim po- trebam okom prišel. Kam naj bi bil šel po denarje za izobraževalna sredstva

— za knjige, časnike in izdelke novejšje literature? Duhovni mladenec, ki ima mor- da naj več časa in veselja in potrebo, še nadalje posvečevati se bogoslovskim in po- svetnim vedam in tako svoj duh oborože- vati in srce ogrevati, da bi zamogel dostoj- no in pogumno stati na braniku za svo- bodo cerkve in narodov — je za- stonj hrepenel po studencih izobraževanja, ker jih ni mogel doseči!

Če se temu ne pravi, duhovna du- ševno izstradávati, kaj pa?? — Pe- kel se je krohotal: duhovski stan je postal tako zaničevan in strašilo učecim se mla- denčem!

Vendar revščina duhovna ni duševno polomila, ampak ojačila. Udana sv. Cerkvi, ljubeča svojo domovino in svoj narod, go- reča za vse blago in lepo, jeklenega zna- čaja, z „nabrušenim uma svitlim mečem“ stoji kakor greške falange nepremagljiva in nevklonljiva katoliška duhovščina v boju za pravo svobodo — proti liberalnemu terorizmu in despotizmu in vsemogočnemu državnemu maliku! *)

Svobodoljub.

Naša kmetijska šola.

Kakor beremo v razglasu ravnateljstva naše deželne kmetijske šole, prične se no- vo šolsko leto uže 7. septembra in upiso- vali se bodo novi učenci od 4. do 6. sep- tembra v pisarnici kmetijske šole (pri mest- nem vrtu). V „Gospod. listu“ nas pozivlja uredništvo lista, da naj kot pravi domoljub- ni polit. list delamo za to, da bi pošiljali kmetijski gospodarji sinove v kmetijsko šo- lo da je do sedaj prevelika in neopraviče- na mlačnost pri naših gospodarjih, ki ne vejo prav ceniti velike važnosti kmetijske- ga izobraževanja in opuščaja lepo priliko vdeležiti se koristne naprave, to je kme- tijske šole, katero je visoki deželni zbor za njih oskrbel in ustanovil.

Prav radi zadostujemo onemu pozívu, in iskreno priporočamo vsem gospodarjem, ki imajo za tako šolo sposobne sinove, da pošljejo vsaj onega sina v kmetijsko šolo, kateremu nameravajo ob svojem času izro- čiti kmetijo. Ustanovljene so nekatere ští- pendije po 80 gl., nekoliko še oče doda in sinko ima dovolj za živež v Gorici, dokler obiskuje šolo, ki traja dve leti. Nikar ne recite: šole, poduka ni treba, le kopati naj se doma uči. Dragi gospodarji, časi so dru- gi in vse napreduje! Na kakošni stopinji

*) Res, duhovščina plamiti ljubezni do sv. Cerkve in do svojega naroda; le nekateri, zdi se, prezirajo, da ni še dovolj plamteti roke pa križem držati, tem- več da je treba pogumno in nevstrašljivo dela- ti na vse strani in posluževati se vseh po- stavnih sredstev. — Ur.

uže stoji poljedelstvo nekterih dežel, kje smo pa mi? Denes v teh časih mora kmetijski posestnik kaj več znati, kakor samo kopati, le z umom bo mogel boljši izhajati. Na Českem, kder prebivajo naši vrli Čehi, imajo ne le deželne kmetijske šole, celo posamezni okraji se združujejo in na lastne stroške ustanovijo kmetijske šole.

Pri njih je skoro vsak gospodar izšolan na kmetijski šoli, zato pa tudi uže na visoki stopinji kmetijskega napredka in pri vsem tem, da jih je toliko, živijo dobro. Naj bi tudi čast. gg: duhovni nagovarjali premožnejše gospodarje, ki imajo za našo kmetijsko šolo sposobne sinove, da jih sedaj pošljejo v Gorico, kder se bodo gotovo veliko dobrih in potrebnih vednosti za gospodarstvo naučili.

Tudi posamezne občine bi si lahko veliko koristile s tem, da na svoje stroške v kmet. šolo pošljejo po enega morda revnega, pa za kmetijstvo dokaj vnetega in zmožnega mladenčca. Celej občini bi gotovo ne stalo težko tak majhen znesek žitovati v svoj lastni prid. Ko bi eden izšolan kmetovalec po umnih pravilih svoje polje obdelovati začel in bi njegovi sosedje videli velik dobiček, kojega daja umno obdelovanje, bi radi posnemali izšolanega kmetovalca in na ta način bi prišlo blagostanje v občino.

Na noge toraj možje, kojim je mar za povzdigo blagostanja občin. Le ako se viri blagostanja odpró, zamorete si opomoči. En tak vir pa je umno obdelovanje kmetije, in do tega vira zamorete vašim mladenčcem pomagati s tem, da jih pošljete v kmetijsko šolo; kjer jim je lepa prilika dana ne samo učeno se izobraziti, ampak tudi djansko poskušati. Lepo doto zapustite mladenču že prej, ko mu kmetijo izročite, ako mu odprete pot do kmetijske šole.

Dopisi.

V Gorici, 8 avgusta. — Človek se loči od neumne živali posebno v tem, da misli in govori. Vsaki prigodek izbuja v njem razne misli. Tudi znani prigodek, ko je grof R. A. iz Gorice zginil, in kakor se govori, mnogo tisuč dolgà zapustil, svoje ime očrnil, svojim solze in britke dni naklonil; tudi ta prigodek je v meni marsikake misli obudil. Spadal je namreč k *naprednjakom*, zato je bil v poslednjih volitvah v mestno starešinstvo, kjer so *liberalci* zmagali, tudi on eden izmed izvoljenih. On ni bil *mračnjak*, kakor blagovolijo te baže ljudi nas imenovati. Ali, dokler je res, kar pravi Kristus: *Po njih sadu je bote spoznali* (Mat. VII, 16.), moramo soditi, da *liberalizem* ni dobro drevo, ker rodi malopriden sad. *Vsako dobro drevo rodi dober sad; malopridno drevo pa rodi malopriden sad. Dobro drevo ne more malopridnega sadu roditi, tudi ne malopridno drevo roditi dobrega sadu* (ib. 17. 18.) Ne recite, da iz enega ne smemo sklepati na vse; če je eden malopriden, zato niso vsi iste vrste malopridni. To vem tudi jaz; ali takih nepoštenih djanj med ljudmi tiste vrste, h kateri je spadal R. A., smo uže toliko slišali, brali in doživeli, in ona se tako po-

gostoma ponavljajo, da sodimo ne *ex uno ad omnes*, ampak *per inductionem*.

Nas imenujejo *mračnjake*, ki učimo, da je treba Boga se bati, njegove zapovedi držati, pošteno živeti, Bogu dati, kar je božjega, cesarju pa, kar je cesarjevega; Boga čez vse ljubiti, in bližnjega kakor samega sebe itd. Oni pa, ki ne marajo ne za Boga, ne za ljudi, katerih se je *napuh polastil*, in *hodiijo za nagnjenjem svojega srca; izm išljujejo in govore krivico; hudobijo govore v svoji visokosti. Svoja usta devajo v nebesa, in njih jezik hodi po zemlji* (Ps. 72, 6 — 9.) to je, v svoji ošabnosti svoj jezik nad vsim brusijo, vse presojujejo, češ, da so vso učenost oni v najem vzeli: oni imajo *razsvitljen* um, oni so, kakor bi nemec rekel, *die Aufgeklärten*, ki razganjajo temo nevednosti, in izobražajo človeški rod, ali kakor se tudi imenujejo, *Illuminaten, die Illuminirten, die Lichtträger und Culturträger*, to je, oni so *luciferi*. Saj *lucifer* je latinsko imé, in pravi ravno to, kar nemško *Lichtträger*. No, to imé pa jim uže radi pustimo, saj vé vsaki kmet, kaj je *lucifer*. Prosit! Gotovo je on, ki ga Kristus imenuje, da je *princeps hujus mundi*, vodija Bogu in pravemu napredku sovražne stranke, on je navdiha, in naganja, in vsi, kateri ga poslušajo, bodo isto osodo ž njim imeli. *Kako si z neba padel, lucifer, ki si zjutrej vzhajal? . . . Ki si v svojem srcu rekel: V nebo pojdem, nad svezdami božjimi povišam svoj prestol, usedem se na gori zaveze . . . Pojdem nad višavo oblakov, in enak bom Najvišimu. Pa boš v pekel pahnjjen, v globoko jamo.* (Iza. XIV, 12 — 15.) In za vodijem svojim planejo vsi, kateri svojih oči ne odprejo, dokler je še čas, in se ne ognejo gotovega prepada.

Pa kaj porečejo bralci k tem mojim besedam? Kam sem zabredel? Jaz mislim, da trdim pravo, ko tako govorim; ali more kdo mi dokazati, da lažem? In ne mislim, da sem po strani mahnil, ko tako modrujem, kakor ste ravno brali. Bog daj le, da bi kdo izmed zapeljanih spregledal, in na zadnje spoznal, kam pes taco molí; ter da bi se ogibal onih nevarnih, ki ljudi motijo, in od dobrega odvrtaajo. Tu veljajo prerokove besede: *Moje ljudstvo! oni, ki te blagrujejo, te goljufajo* (Iza. III, 12.), kateri ti pravijo, da boš po njih vravnava in napravah srečen, Bog nas vse varuj take sreče, kakoršino nam oni pripravljajo!

Od gorenje Soče. (Pogozdovanje obrežja gorenje Soče. — *) Dalje.) Občinam i posameznim posestnikom bi moralo naj več ležeče biti na tem, da bodo njih gozdi prav in umno oskrbovani; le-ti bi morali dobrih svetov i pomoči iskati pri vladi, to je pri gozdnarskem uradu; v resnici pa onim vlada pomoč tako rekoč usiluje, pa mnogi je ne marajo. V naših krajih vsaka občina krvavo potrebuje lastne drevesnice, a katera jo ima? — Lahko bi imenoval gospode, ki so se mnogo trudili, da bi njih občine vsaj prosile sadik iz državnih drevesnic — pa, da

*) Opozorujemo in prosimo vse veljavne može zlasti tudi duhovščino, da širijo zadržaj silno važnega dopisa med občinstvom, ravno tako tudi drugsga dopisa s Krasa v oddelku: Gosp. stvari. — Ur.

komu ne vzraste greben, naredim rajše piko. Gozdno drevje saditi, to nekaterim ne gre v glavo, vsaj še sadnega ne marajo. Pride mi tukaj na misel tisti g. vikár, ki je tirjal od vsacega ženina, da mora pred poroko vsaj 50 sadnih dreves nasaditi. No, menim, da bi bilo dobro, ko bi se marsikje to vpeljalo; za vsak krst pa nekaj sto gozdnih drevesc. Pa gorje mi, *mračnjaku!* da se upam tako grozno v obraz biti boginji svobodi.

No, obrnimo se zopet k Soči tu je treba naj hitrejše pomoči. Pa kdo naj se loti dela, i kako?

Scharnaggl-ovemu poročilu so dodjane tudi določbe kmetijskega ministerstva o delokrogu deželnega gozdnarskega nadzornika i gozdnarskih komisarjev. Letem naroča se, da čujejo nad spolnovanjem gozdnarske postave.

Nalaga jim §. 5., če le mogoče, vsako leto enkrat gozde svojega okraja prehoditi; §. 6. obrača pozornost komisarjev posebno na tiste gozdne poteze, ki potrebujejo posebnih uravnav, postavim zaradi melj, poplavenja, pogozdovanja i. t. d. Dotični posestniki občine tedaj naj skrbje zboljšati svoje gozde, gozdnarski komisar pa ima nalogo pomoči jim z besedo i djanjem. Da se mi dopis preveč ne raztegne, pustim v miru vse druge gozde, obrnem se kar na obrežje Soče. Koliko lesu bi moglo tu rasti, kjer ležè zdaj peščene pustote, tako pri Tominu, Kobaridu, Srpenici i naprej zaporedoma do vasi Soče. Ko bi obrežje Soče dobro obgozdili, ne delala bi več skode niti nam niti poljancem. Ravno zato pa, ker bi bilo to delo v prid velikemu delu dežele, naj bi tukajšnjim občinam prišla v podporo tudi dežela i država. No, ker pa ni še slišati, da bi občine same od sebe mislile to podvzetje sprožiti, naj bi kmetijska družba mislila na to in gozdnarski urad v Tominu naj bi vzel to stvar pod svoja krila

Ne reci, čestiti bralec! da so moje misli predrzne, da se to delo ne da izgotoviti, ali da bi tirjalo prevelikih stroškov. Pojdi ali pelji se vsaj iz Tomina do Boveca, ogleduj skrbno peščeno i razdjano pa tudi tu i tam dobro obrasčeno obrežje, morda pritrdiš moji misli, da bi se obrežje Soče s primerno malimi stroški i trudom lahko vredilo i pogozdilo. Pa kako?

Izpod Šebrelj, 24. avg. — Šebreljci so bili začeli delati cesto in so jo lep kos izdelali, a zaradi razpora med občinari se je to prepotrebno delo ustavilo. Moj Bog, to strankarstvo je pač prav škodljiva bolezen! Čudim se, da se je ta škodljivka celo v visoko „Še—breg—je“, kamor nobeden voznik ne pelje, pritepla; Šebreljci so od nekaj sloga ljubili in z njeno pomočjo uže marsikako veliko delo dovršili. Nadejamo se, da bode zopet tako; saj je iz Šebrelj do Bička naj primerniši kraj za cesto. Tukaj je steza, po kateri prihajajo v Tomin ali v Gorico namenjeni Šebreljci na glavno cesto; in ta steza je med vsemi tremi naj prijazniša. Želeti je toraj, da se vsi Šebreljci za cesto črez Stopnik do Bička zedinijo. Pri Bičku naj se pa namesti sedanje zelo nevarne brvi, s kter je

že marsikdo v Idrico šterbunknil, most naredi!
En popotnik.

Ogled.

Avstrija. — Kako je naši ljubeznjivi „N. fr. Pr.“ greben zrasel, ko je uradna „Wiener Abendp.“ naznanila, da tudi Avstrija je priznala Serrano-vo Španjsko republiko! — Dolgo je „N. fr. Pr.“, pruska pionierka v Bismarck-ovem smislu pot pripravljala k temu; avstrijsko obotavljenje jo je parilo. Kar naenkrat se želja vresnici njej in drugim pruskim „svinjarjem“. — K sreči jim je došla le-ta vest. Drugač bi bili naši ustavoverci s pameti prišli, da Nj. Veličanstvo v kljub njihovem odsvetovanju in protivljenju vendar potujejo v Prago. Češka opozicija malo ali nič ne pričakuje od tega; le nepopisljivi strah ustavoverskih vladnih listov pred porazumom z opozicijo, daja jim vendar nekaj nade. K čemu drugač tolika razdraženost onih listov v tej zadevi. Smešni so pa ustavoverski listi in njih patroni. Vidivši, da bi vendar kaj znalo biti s porazumom, opozorujejo opozicijo, naj bodo lepo krotki in naj nikar ne zavrnejo, če jim ustavoverska milost(!?) velikodušno(?) priželi nekaj drobtinic avtonomije, kakor jo neki ima(?) Galicija.

Da se bo kaj saj poskušalo s porazumom, kažejo nekateri vladni listi in to, da grof Andrassy skup potuje z Nj. Veličanstvom in da bo do Nj. Velič. pred odhodom na Česko imeli veliki ministerski svet. Sprejim v Pragi bo sijajen.

Cesarjevič nadvojvoda Rudolf je 21. t. m. 16. leto dosegel in s tem postal po pravu cesarske hiše polnoleten. Gnjusilo se je človeku prebirati hinavske priliznjenosti ustavoverskih liberalnih listov med tem, ko so se upali dokazovati, da le tisti vladar je po njih volji, ki slepo spolnuje zakone liberalnega despotizma. Opozicijski listi, koje ustavoverni natolcujejo kot izdajalce, so vse drugač o veselem dogodku govorili. Menimo da tudi ta razložek sam na sebi je cesarski hiši lahko pokazal, kje je prava odkritosrčna udanost. — Ta dan so Nj. Velič. se svetlim cesarjevičem bili na Bavarskem pri sorodnem kralji Lud. II., ki se je koj potem podal v Pariz in bližnji Versailles, da si ondašnje znamenitosti ogleda.

Deželni zbori bodo imeli zdaj le kratko sessijo, k večemu 4 tednov. Kar se ne spozna že samo o sebi, da dež. zbori po direktnih volitvah nimajo več nobene veljave, pojasnujejo vladni listi, n. pr. „Montagsrevue“, ki pravi, da vlada dež. zборе še prepušča iz zgolj koristnih vzrokov in da so zdaj nekako le administrativni organi.

Vnanje države. — Bismarck-ov blišč in njegova vsemogočnost sta malo da ne „flasko“ naredila z okrožnico o pripoznanji Španjske republike. Zdaj se je Bismarck nekako oddahnil, le ruski car Aleksander ga tlači, ker noče še jo pripoznati. — Kako silna že prihaja Bismarcku borba s cerkvijo, priča okrožnica ministra notranjih zadev, ki uradom zapoveduje, naj, kedar imajo zapreti kakega duhovna, na noge spravijo dostojno število žandarjev, v silo in nevar-

nosti celo vojakov. Zakaj? — da se ljudstvo v strahu drži, ki se poteguje za svoje kat. duhovne.

Francozko. — Mac-Mahon potuje po Francozkem. Povsod skazujejo mu kraljevo čast. — O begu ex-maršala Bazaine-a so še vsi franc. listi polni. Sodnijska preiskava je neki pokazala, da so čuvaji tega skrivni. Pobegnil je neki mirno skozi vrata, ne pa po vrvi čez zid.

Španjsko. — Karliski so sopen vzeli važno trdnjavo Urguel in obsedajo Puyceda-o. — Pri Estelli bo nar brže v kratkem odločilna bitva.

Domače stvari.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Ant. Sfiligoj, podvodja v bogosl. semenišči gre za vikarja v Kostanjevco; č. g. Andrej Ferfolja, četrtol. za subsidiarija v Komen.

(Duhovske vaje za duhovne) začnejo se 14. sept. zvečer in končajo 18. zjutro. — Vodil jih bo sloveči jezuit o. Tit Vaccari. Kateri ga poznajo, hvalijo ga močno. — Za gospe bodo prihodnji teden duh. vaje pri nunah Ursularicah.

(Beseda v malem semenišči) napravljena pret. nedeljo 23. t. m. kot navadno ob konci šols. leta vršila se je prav dobro v vseh točkah programa. — Mladi dijaki so se v resnici skazali v deklamacijah, v petji in telovadbi. Vsa hvala gre Mih. Komel-u, učitelju na vadnici, kot izvrstnemu učitelju v petji pa A. Jacobi-u pravemu mojstru v telovadbi, ki je v malih urah mladino tako izuril, da je bilo veselje jo gledati. Nazoči so bili Nj. prevzvišenost knezo-nadškof, bar. Rechbach, in veliko druge gospode duhovskega in svetnega stanu.

(Na c. k. gimnaziji) končajo šolsko leto jutrej 29. t. m. se slovesno sv. mašo ob 8. uri v cerkvi sv. Ignacija.

(V mašnike bodo posvetili Nj. prevzv. kn. nadškof) prih. nedeljo 30. t. v veliki cerkvi ob 8. uri sledeče gospode: Cetrtoletnike: Tomaž Cerin (nova maša 6. sept. v Cirknem), Janez Grbec (n. m. 6. sept. v Štanjelu), Janez Slokar (n. m. 6. sept. v Kamnjem), Jurij Kokeelj (n. m. 8. sept. v Leskovici). Andrej Pečenko (n. m. 13. sept. v Rihenbergu). Tretjeletnika: Anton Mahnič (n. m. 8. sept. v Štanjelu). Lovrenc Juvančič (n. m. 20. sept. na Libušini). Dijakon je posvečen g. Ant. Gregorčič.

(Za pogorelce v Čepovanu) se je na prizadetje bar. Rechbach-a, c. kr. okr. glavarja, — ki se je bil koj v četrtek po nesreči osebno podal v C. in ki je sam iz svojega podelil zdatno svoto (20 gld.) za prvo silo — nabralo v Gorici od bogate gospode gl. 250; pl. H. Ritter sam je daroval 100 gl., mestno starešinstvo tudi 100 gld. V. č. g. Štefan Kafol podeli 10 gld.

(Preskušnja v zavodu gluhtonemih) bo 1. sept. od 9. do 12. ure zjutro. — O zanimivosti poduka v zavodu posnemamo prih. po „Eco del Litorale“.

Družba sv. Mohora.

V tem mesecu bode družba rešila svojo nalogo. Do konca avgusta bode slednja pola družbinega koledarja v natisu doveršena in z začetkom prihodnjega meseca bode pričela se razpo-

siljatev družbinah knjig. Knjige se bodo letos razpošiljale zaporedoma po tej versti, kakor so v koledarjevem imeniku navedene škofije in dekanije; tedaj jih dobé najpervo udi Goriške nadškofije, za temi družbeniki v kerski škofiji itd. tako, da bodo vsaj v šestih tednih bukve razposlane in udom prišle v roke.

Temu naznanilu naj dodamo poveršni pregled letošnje delavnosti družbe sv. Mohora.

Lani je štela družba: 438 dosmertnih in 21.454 letnih, tedaj

vkup 21.892 udov;

letos pa je naraslo število dosmertnih udov na 495 in letnih na 23.631

tako, da vseh udov je 24.126

Čez dve tisoč jih je torej pristopilo letos na novo.

Izmed posameznih škofij šteje

1. Goriška nadškofija	2712 udov
2. Kerška škofija	2391 „
3. Lavantinska škofija	8632 „
4. Ljubljanska „	8698 „
5. Teržaško-koperška škofija	1191 „
6. Sekovska škofija	115 „
7. Senjska „	102 „
8. Poreška „	56 „
9. Zagrebaška „	110 „
10. Somboteljska na Ogerskem	43 „
11. Videmska na Benečanskem	19 „
12. po raznih drugih krajih	11 „

Računimo, da nas Slovencev je 1,266.000, tako pride na vsacih 53 Slovencev en ud družbe sv. Mohora. Na Štajerskem (v lavantinski in sekovski škofiji) je že vsak 48. slovenski prebivalec ud Mohorjeve družbe; na Kranjskem in Koroškem pride na 49 in na Primorskem na 60 Slovencev en ud družbe sv. Mohora. Koga pač tako velikanski napredek naše družbe ne veselijo? Kjer koli se jezik slovenski govori, tam že ima družba svoje ude in po pravici smemo terditi, da ne najdemo pri nijednem narodu v Avstriji in zunaj Avstrije enake ustanove, ki bi v ljudstvu tako vkoreninjena bila, kakor je družba sv. Mohora pri Slovencih.

Družbeniki prejemo tudi letos šestero knjig; za letni donesek enega gld. — in če odštejemo kolek po 6 kr; za koledar — prav za prav za 94 kr. — zopet 63 tiskanih pol, katerih oblika je letos pri treh knjigah zdatno povečšana. Knjige pa so te-le:

1. „Življenje svetnikov in svetnic božjih,“ deveti in slednji snopič, obsega 15 pol.
2. „Življenje in smert Kristusova.“ Druzega dela drugi snopič — 9 pol.
3. Občna zgodovina“ za slov. ljudstvo. Pervi snopič — 11 1/2 pole.
4. „Domači zdravnik.“ Kratek navod, si zdravje utrditi in življenje podaljšati — 7 pol.
6. „Koledar za leto 1875“ obsega 13 pol.

Družbini dohodki tega leta

znašajo 25.902 gld. 93 kr.
stroški pa 25.868 „ 46 „

ostane gotovine 34 gld. 47 kr.

katera se po sklepu družbinega odbora daruje za Janežičevo ustanovitev. — „Besednik.“

Poslano.*)

Vabilo k prvemu občenemu zboru „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Duh časa in ljubezen do domovine kliče tudi slovensko štajerske učitelje k skupnemu, vzajemnemu delovanju, vabi je k družabnemu posvetovanju o važnih zadevah svojega imenitnega poklica. Vta namen se oni na klic „Učiteljskega društva za slovenski Štajer zberó 21. in 22. septembra v Mariboru k „prvi skupščini slovensko--štajerskih učiteljev“ ki bo obravnavala sledeče reči:

- 1.) Pitanja graške deželne učiteljske skupščine,
- 2.) Imenovanje učiteljev;
- 3.) Zadeve „učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Zborovalo se bode v Wiesthalerjevi dvorani (Hotel zur Stadt Wien), začetek vsikdar ob 9. uri dopoldne. Z zborom bode združen mali učiteljski koncert ter izleti v mariborsko okolico.

Vabimo k temu ne samo štajerske učitelje, marveč vse slovenske učitelje, ter druge svoje slovanske in nemške sobrate kakor tudi vse slovenske šolske prijatelje. Pohodite v obilem številu naš 1. zbor, da nas s tem ne samo podpirate v našem težavnem podvzetju, da v nas marveč veselje in srčnost k daljnemu delovanju obudite, ker baš vstrajnosti nam je treba v vseh naših slovenskih zadevah, zlasti pa na šolskem polju. Vse za blagor naše ožje in širje domovine! Vodstvo južne železnice je dovolilo udeleževalcem za 1/3 znižano ceno v vozovih 2. in 3. razreda na teh-le čertah: Gradec — Terst, Beljak — Maribor, Zagreb — Zidanmost in Kaniza — Pragersko, in sicer od 19. — 24. sept. (incl.) Pristopnice „(kot legitimcije“) se dobivajo pri odboru v Ljutomeru do 15. sept. po 30 kr. za nedružabnike.

Začasni odbor „učiteljskega društva za slovenski Štajer [v Ljutomeru 20. avg. 1874.

Predsednik: I. Lapajne. Tajnik: Janko Žirovnik.

S Komna 12. avgusta.

Ples na deželi. — Tako bil je naslov podlisteku v 37. št. „Soče“. — Kdo ga je spisal? — Sosed mi je povedal, da neka strupena kača z imenom Kraševc, ki ima najraje z gg. nunci opraviti. Mož je učen, pravi sosod; kajti po šolskih klopih je več hlač raztrgal nego svoji družniki. — Naučil se je veliko, posebno pred ptujim pragom pometati, svojega pa zemarjati. Ker je bilo to njegova glavna skrb v šoli, so ga profesorji tako radi ineli, da ga niso z lepa pustili iz rok, razlagati jim je moral predmet „kritiko“ še drugo leto, še je bilo treba še dalj časa. Od tod je dobil tudi ime „ewiger Student“.

Ker ta „učena“ duša povsod svoj nosiček vtika, še celo v lonec, da zve kaj nunca L. kuha, pisaril je s prvega v „Sočo“ o piškavem orglanji i petji znanega organista. Reči je hotel, da gre vsako leto enkrat k maši, pa še tistikrat da mu ni po volji. — Dalje pravi: To so kmečki gizdalini . . ., prirojeno oponašanje znači, da so puhloglavneži. — To je pač čudno, da puhloglavneži službe dobe in vsi dobro živijo, le „učeni mož“ z imenom K., ki je že toliko „študiral“, vlačí se kot „skribant“ od severja do juga, od vzhoda do zahoda, ker, kamor koli pride, ali ga zapode ali pobere sam kopita (lahi pravijo: tre di coppa), vidivši da ni več varno za-nj. — Dalje govori o nekem revčetu, čegar očetu in materi doma soka primanjkuje itd.

— Klatež! kako moreš Ti domače družinske zadeve poznati. Pa že vem, od kodej poznaš (?) razmere. Ker so ti sosodje, lačen kukal si skrivaj skozi oknice na ognjišče in sline cedil. Ker niso ti nič dali, zaklel si se v jezi: čakajta, vrgel bom vas in vašo družino v Sočo. Nek gospod iz Gorice mu koj pošlje pisavno pripravo in za poštnino. Je že vedel za njegove potrebe.

To je tisti „učeni mož“. Ni čuda, da mu ni nikjer postanka kakor ciganskemu dečkotu in da mu tudi na Krasu že srce vpada. Srečno pot! — Za zdaj naj mu bo dovolj; če ne, postrežemo že še tehtnejše „učnemu možu“.

„Komenska Trojica“.

Kamnje 24. avg. — Ker je med nami še mnogo kratkovidnih kmetičev, koji ne vedo, koliko si s prezgodnjo trgatvijo škodujejo, gorko želimo postave, koja bi določbe občinskih staršinstev varovala.

Torej se g. R. v. Rihenbergu lepo zahvaljujemo da je sprožil željo, naj se potrebna-postavana-redi.

Mi želimo i prosimo, da bi se starešinstva vseh občin Ajdovskega okraja pogovorila o tej važnej zadevi. Prosimo tudi, da bi vsaka srenja enega zastopnika dne 8. sept. t. l. v Martinovo gostilnico „pri Rebku“ poslala, da se ondi pogovori i potem pravila deželnemu zboru predlože.

Vodopivec
župan.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Uredništvu „Soče“: Gospoda, slavna v fakinskem zmerjanji, prehitro ste vzeli v Vašem listu št. 34 „pečat ničvrednosti“ v roke, s katerim hočete Vi (?) „skalpirati“ (kedo se smeje?) uredništvo „Glasa.“ Mi vam nismo dali v naši listnici št. 33. že zadnji odgovor, stavili smo vam le vprašanje, na katero smo tirjali odgovor, da potem dalje govorimo. Z Vašim „pečatom ničvrednosti“ ste hoteli na lahkem se iztrgati iz sitne zadeve. Le obdržite si ga za se da boste eden drugega „skalpirali“. Saj so bile že in bodo še brez nas nekatere stvari Vašega „poštenjastva“ (ne rečemo zdaj ravno osebe „S.“ urednika) nekod na dnevnem redu. — Vi se delate prvič, da ne veste za dijaka, ki je lanskega leta na gimnaziji naročnike lovil, da tega tudi ne verujete ter nas pozivljati, vam ga naznaniti, da mu boste hvaležni. — Ko je gospod V. iz S. v Vaši listnici čital, izrekel je: „ne bil bi vender verjel, da je „Sočino“ uredništvo tako nesramno, da stvar vsem dijakom znano taji. Oni dijak je bil ranjki g. Golob, osmosolec. Tukaj sicer velja: De mortuis nil nisi bene, pa prisiljeni smo govoriti. On ni le naročnike lovil, temveč silil in terorizoval. Njegove razmere z Vami so pač znane. Gorje mu, ki ni hotel se podpisati. Žugalo se mu je z izdajalcem in „špionom“. (Koliko to izda pri mladini, vidilo se je tudi letos pri onem podpisovanju dijakov 7. in 8. šole za dobro znana profesorja.) Nalovil in posilil jih je okoli 40. Priča tega je med drugimi tudi gor imenovani g. V. iz S. Morali ste biti pač lačni krajcerjev ubogih dijakov. Hvaležni ste tudi lahko r. g.; skazite saj s tem, da za pokoj njegove duše molite. (Dalje prih., ker moramo druge stvari v list utisniti).

Okrajnemu šolsk. svetu v Kopru: Prihodnjič; ostalim dopisnikom: Potrpite.

POJASNILO.

Ker je več družin z imenom JAKONČIČ v Brdih, neznanja se s tem, naj se tisti posestniki iz Brd in okolice, ki hočejo zavarovati se pri banki „Slovenija“, oglasijo v Slovrenci (pri Neblem) pri

Antonu Jakončič-u

ki je za-njo pooblaščen agent čez cela Brda in okolico.

Oznaničnik.

HRANILNICA,

združena s zastavljavnico
„MONTE DI PIETÀ“
v Gorici

prejema vsak dan, razun nedelj in praznikov, od 8. ure zjutraj do poldne kateri koli znesek denarja ne manjši od 1. gold. in plačuje obresti 5%. Posojuje se tudi denar na nepremakljivo blago (hiše in zemljišča) in na obligacije po 6%. Ta posojila se potem lahko tudi poplačujejo v večkratnih obrokih (ratah), primernih posojenemu kapitalu.

Zastavljavnica (Mont)

izplačuje zneske v srebru na navadne zastave (perilo, prejo, oblačilo itd.), kakor tudi na zlatenino in srebernino. Ako izplačani znesek 10 gold. ne presega, plačuje se obresti 6%, od večih zneskov pa 8%.

Zavarovalna banka

„SLAVIJA“
v Pragi.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da smo pooblastili gospoda Štefana Makuza kot zastopnika banke „Slavije“ na Goriškem, in uljudno prosimo, da bi se omenjenemu gospodu izreklo mej vsimi prijatelji, ki se žele zavarovati, popolno zaupanje.

Fr. And. Plesche.

OZNANILO.

Naznanja se s tem, da bode prihodnji somenj v Nabrežini kvaterni četrtek septembra, to je 17. imenovanega meseca, h kateremu somnju, ker je vselej prav živahen, slavno občins. uljudno vabi podpisano Županstvo v Nabrežini 26. jul. 1874.
JOŽEF GRUDEN l.r.

Na prodaj je mnogo botilij prav izvrstnega berzamina po 70 kr. botiljo. Kdor želi kupiti naj se oglasi pri opravništvu „Glasa“ — v Mailing-ovi tiskarni. —